

Baba Yadigârım Karadeniz Ereğli’den Sadun Duran Bey’in Ardından/ Rengigül Yaltırık Ural

12 Ekim 2026, Pazartesi akşamı Sadun Duran Bey’i kaybetmiş olduğumuzu, 29 yıldır tanıdığım ve camiasına büyük faydalar sağlayan İsmail Şentürk Kardeşimizin “Rengigül Hanım, Sadun abi vefat etti. Gece uyurken kalp krizi geçirmiş. Çocukluğumdan beri sevdiğim bir abimdi” ifadeleriyle öğrendik, çok üzüldük. Sadun Bey, eczacı, Karadeniz Ereğli tarihi ile yakından ilgili bir araştırmacı yazar, dedem Eyüp Yaltırık, babam Prof. Dr. Faik Yaltırık ile kayınpederim Saffet Ural’dan dolayı hemşerimizdi. Rahmetli eczacı babası, babam gibi Kabataş Erkek Lisesi mezunu idi.

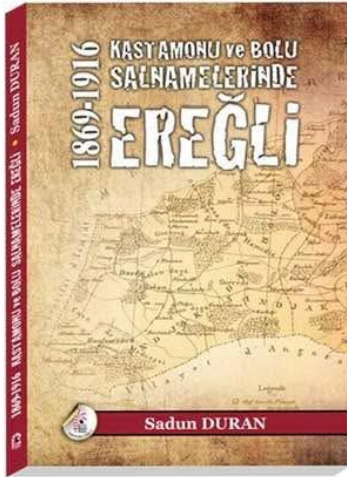
2017 yılında Rengigül Hanım’dan itibaren aile tarihimizi yayına hazırlarken kitabını İsmail Şentürk hediye etmişti. Sonra ahabap olduk, efendi, çalışkan, doğaya duyarlı bir insandı. WhatsApp’tan birkaç kez; Karadeniz Ereğli geçmişimiz, dedemin Ereğli’ye ilk çilek fidesini getirdiği gibi anılar, babalarımızdan yansıyan Kabataş Erkek Lisesi ve tanıdığım ya da yazdırdığı sevgili hocaları, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi ile kıymetli hocaları; babamın botanik camiasından dostları, arşivimde kitapları olan Prof. Dr. Asuman Baytop teyze, Prof. Dr. Turhan Baytop amca, Sandoz Türkiye kurucularından birlikte çalıştığım Dr. Güzin Poffet ve Türk İlaç Sektörü anılarım gibi kısa sohbetlerimiz oldu. Memleket Eczanesi’ne su bastığı zaman çok üzölmüştü, geçmiş olsun dileklerini ilettiğimde; çevreye duyarlı yaşamının, şehir planlamasının öneminden bahsetmişti. Bu süreçte İsmail Şentürk ile beraber ikinci kitabını, ilk kitabını da imzalayarak gönderdiler. Her iki kitabı da RE Books Arts Kitaplığına kayıtlı.

Sadun Duran Bey’in kitapları; “Kastamonu ve Bolu Salnamelerinde Ereğli (1869-1912), Heraklia Pontike (Wolfram Hoepfner - Çeviri: Canay Tunçer Yıldırım - Yayına Hazırlayan Sadun Duran).

“1961 yılının Haziran ayının 16’sında, iki kuşak eczacı bir ailenin ikinci çocuğu olarak Ereğli’de dünyaya geldim. Turgut Reis İlkokulu’nda ilköğretimimi tamamladıktan sonra, 1980’de Galatasaray Lisesi’ni bitirdim. İlkokulu bitirdiğim günden itibaren, yaz tatillerinde babamın eczanesinde çırak olarak çalışmaya başladım. İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi’nden 1984’de mezun oldum.1985-86 yıllarında Çanakkale Deniz Hastanesi’nde vatan hizmetimi yaptıktan sonra, dede yadigârı Memleket Eczanesi’nde çalışmaya devam ettim. 1997 yılında oğlumun sağlık sorunları nedeniyle İstanbul’a yerleştik. 2000 yılında bu sefer babamın sağlık sorunu nedeniyle tekrar memlekete dönüp, 2003 yılı Temmuz ayında, Memleket Eczanesi’ni devraldım. Geçtiğimiz yıl 91. kuruluş yıldönümünü kutladığımız dede yadigârı eczanemizi halen yaşatmaya çalışıyorum. Daha önce varlığını bildiğim dedem Eczacı Sabit Bey’in 1945 yılında yazdığı, ancak aradan geçen yıllar boyunca yayınlanamamış olan Ereğli Tarihi’ni, 2004 yılından itibaren, yeniden kaleme almaya çalıştım. Tam zamanlı çalışmamam ve eczane sorumluluğundan ötürü, I. cildi geçtiğimiz yıl tamamlanabildi.

Elinizde tuttuğunuz bu eser, -Ereğli Tarihi’nin II. cildi için yaptığım çalışmalarım sırasında, dedemin de yararlandığı Kastamonu ve Bolu Salnameleri’ndeki Ereğli bilgilerini derleme sürecinde - Ereğli Tarih, Doğa ve Kültürünü Koruma Derneği Başkanı değerli tarih araştırmacımız Gürdal Özçakır’ın önerisiyle dernek tarafından da desteklenerek yayımlanma şansı buldu. Yalnızca salname kayıtlarının verilmesinden, Ereğli’yle ilgili bilgi içeren salname konularını değişik dönemlerde değişik gözlerden görüp karşılaştırmak açısından; aynı dönemden günümüzden 50 yıl öncesinde yapılmış değişik çalışmalara kadar bazı bilgileri birlikte vermenin yararlı olabileceği düşüncesiyle, çoğu yayımlanmamış Vital Cuinet, Dr.Abdullah Cemal ve Prof. Dr. Mübcecel Belik Kıray’ın eserlerinden ilgili bölümleri de ekledim. Dedemin çalışmalarından da ilgili metin ve bazı haritalarla birlikte derlemelerde ulaştığımız çok güzel, daha önce bilinmeyen bazı Ereğli fotoğraflarına da yer verdik.

Dönemin şartlarını ve devlet yapısını daha kolay anlayabilmek açısından Osmanlı'da ilgili dönemlerde yaşanmış gelişmeleri, salnamelerde adı geçen kişilerin sahip oldukları madalyaların özelliklerine kadar vermeye çalışarak kuru bir istatistik ve liste çalışmasından öte, görsel belgeli bir kitap olmasını amaçladım. Bu çalışma süresince, Ereğli Belediyesi'nin kuruluş tarihinin ve birçok belediye başkanının hizmet döneminin yanlış bilinmesinden tutun da, dedemin babası olan Fener Memuru Derviş Hüseyin Efendi'nin Ereğli'ye göç tarihine ve hatta Ereğli'nin ilk eczanesi olarak bildiğim eczanemin aslında "ilk" olmadığına varana dek gerçekten çok ilginç bilgilere ulaştık. Ereğli tarihine gönül vermiş dostlarıma yararlı olması ve kent belleğine katkı vermesi dileğiyle...”
Kastamonu ve Bolu Salnamelerinde Ereğli (1869-1912)

Yazar

Sadun Duran

Yayınevi

Post ve Post

Yayıncılık

Yay

<

hi

rebooksandarts.com

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

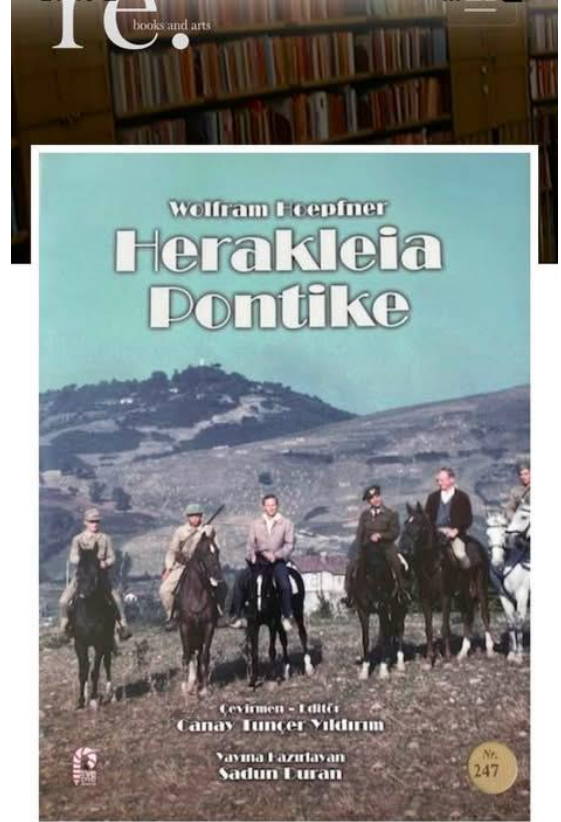
re

re

re

re

re

Yazar

Wolfram Hoepfner -

Çeviri: Canay Tunçer

Yıldırım - Yayına

Hazırlayan Sadun

Duran

Yayınevi

Post ve Post

Yayıncılık

rebooksandarts.com — Özel

İyi Anılmak

Ani ve genç sayılabilecek yaştaki, ailesine, çevresine, şehrine, ülkesine faydalı çalışmalar yapmakta olan, sevilen sayılan insanların ölümleri özellikle tanıyanları arasında ilk şok etkisi yaratıyor. Bunu kıymetli başkanımız Mustafa V. Koç, sevgili dış doktorumuz Kutlu Tank Kardeşimizde yaşadığımız için biliyorum.

Sadun Duran Bey'in cenaze törenindeki videodan, İsmail Şentürk, kuzenim Yeşim Erimez Koşma, İstanbul Üniversitesi Eczacılık Fakültesi'nden sınıf arkadaşı Rezzan Selik Rhude'un (Sevgili Rezzan babamın fakülte arkadaşı Prof. Dr. Muzafer Selik amcanın kızı, kışık ve yazlık komşularımızdı, Sandoz'da da kısa bir süre birlikte çalışmıştık) ifadelerinden sevilip, sayıldığını, ne kadar üretken olduğunu anlıyoruz. Arkasından güzel konuşmak, iyi anılmak her kula nasip olmaz. Sadun Bey bunu başaran nadir insanlar arasında yerini almış oldu. Galatasaray Lisesi'ndeki yıllığında da bu güzel özelliklerinin dile getirilmiş olduğunu okumuştum.

RE Books Arts Yayınevi Rengigül Ural Kitaplığı'na kayıtlı, imzalı kitaplarını tekrar gözden geçirdim. Gürdal Özçakır tarafından hazırlanan "Kdz. Ereğli Sayfası (Yerel Tarih)", Sadun Duran Bey'in dedesi Eczacı Sabit Duran hakkında 2009 yılında kaleme aldığı yazısını okudum. Çok etkileyici bir yazı, ilginç, çarpıcı detaylarla dolu, birkaçına dikkat çekmek isterim.

"MEMLEKET ECZANESİ VE ECZACI SABİT NİHAT DURAN" - Kasım 06, 2009

"Memleketin İlk Eczacısı" Sabit Nihat Bey, 1886 yılında, Ereğli'de Ölüce Fener memuru Derviş Bey'in oğlu olarak dünyaya geldi. Derviş Mehmet Efendi, bazı kaynaklara göre, 19. yüzyılın başlarında Elazığ'dan o tarihlerdeki adıyla "Bender Ereklı"ye göç etmişti. Doğumdaki ve nüfustaki adı "Mehmet Nihat" olan Sabit Bey, Ereğli'de yaygın olarak bilinen ismine kavuşmasına neden olacak okula, Ereğli'de Nimet Hoca'nın öğrencisi olduğu İptidai Mektebi bitirdikten sonra başladı. İstanbul'daki Askeri Rüştiye idi bu okul. Harp Okulunu bitirmesinin ardından kendisine verilen "zabit" (subay) unvanı, Ereğli'de yaşamı boyunca **"Zabit Bey"** olarak adlandırılmasına ve zaman içinde, artık zabıtlık yapmamasından dolayı olsa gerek, yaygın bilinen adı olan **"Sabit Bey"**e dönüşmüştür. **Mehmet Nihat Bey**, Harp Okulu'nda okuduğu dönemde, Fatsa-Yalıköy'den İstanbul'a teknelerle taşımacılık yapan Dursun Kaptan'ın amcaları vasıtasıyla **İstanbul'a bir bahriyeli paşasının yanına yerleşmiş olan Melek Hanım'la tanışır ve onunla evlenir. Melek Hanım sonraları tüm Ereğlililerin "Melek Anne"si olacak ve yaşadığı dönemdeki tüm evlilik çağına gelmiş olan genç kızların gelinliklerini dikerek, aynı zamanda o dönemde Ereğli'deki "Kız Sanat Okulu"nun temelini atan kursu açarak cumhuriyetimizin ilk yıllarındaki kadınlarımızın toplum hayatına dahil olmasına katkıda bulunacak olan, Notre Dame de Sion okulu mezunu, Fransızca bilen, keman çalan, batı kültürüne aşina, aydın bir cumhuriyet kadınıdır.** Harp Okulunu bitirdiği dönemde Birinci Dünya Savaşı patlar ve Zabit Nihat Bey, Sina-Filistin Cephesinde görevlendirilir. Sina cephesinde İngilizlere yenilen Osmanlı Ordusu Birinci Dünya Savaşının sonunda dağıtıldığında o dönemdeki subaylara verilen bir haktan yararlanarak **Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'ye girer ve 1923 yılında Eczacılık Sınıfından mezun olur.** Tıbbiye'de okuduğu dönemde, ilk oğlu Halil Orhan doğmuştur. Mektebi bitirmesinin ardından Ereğli'ye dönerek 1924 yılının ağustos ayında, bugünkü İstanbul Pastanesi'nin yerindeki "Uncular-Horitler" in dükkânı olan noktada eczanesini, o dönemdeki Devlet Hastanelerinin "Memleket Hastanesi" adını taşımalarından esinlenerek **"Memleket Eczanesi" ismiyle açar. İlhan Selçuk, 'Yüzbaşı Selahattin'in Romanı' adlı Kurtuluş Savaşını konu aldığı eserinin son sayfalarında, "Sabit Bey'in Eczanesinin üst katından törenleri seyrettik" şeklinde yazarak bu eczaneden söz eder.**

Memleket Eczanesi, 50'lerin başına kadar Ereğli'nin tek eczanesi olma vasfını korur. 1949 Türkiye Eczacılar Almanasında, Zonguldak'taki üçü merkez, biri Kozlu, biri de Devrek'te olmak üzere altı eczaneden biri olarak kayıtlıdır. Tam olarak kanıtlama şansına sahip olamasam da, ülkemizde (İstanbul hariç) ilçe bazında açılan ilk eczane olduğu bilgisine de sahibim. Eczane, daha sonra, 60'lı yıllarda sahil yolunun yapıldığı dönemde yıkılan Yalı Caddesi'nin deniz tarafı sırasındaki binalardan Belediye binasının yanına taşınır. Bir süre burada çalıştıktan sonra, bugünkü Belediye Binasının altına, halen Garanti Bankası'nın bulunduğu noktada olan "Halkevi" binasına geçer. Bina Cumhuriyet Halk Partisi'nin malıdır. Ereğli'nin sosyal yaşamına; yeni açılan Orta Mektep'te yaptığı hocalıktan, 1940'ların sonunda yapılması düşünülen kömür limanının Çatalağzı yerine Ereğli'ye yapılması için verdiği mücadele ile, İdman Yurdu Fahri Azalığından, 1950 yılında yaptığı Belediye

Meclisi üyeliği ile yaptığı katkılarla geçen yıllarda, 1948 yılında Ereğli’de Demokrat Parti’yi kurmasının ardından kiracı olarak bulunduğu binadan çıkarılması gündeme gelir. Bu zorunluluk üzerine yüklü bir şekilde borçlanarak, daha sonra eczacı olacak ikinci oğlu ve torununun 61 yıl çalışacağı noktada, Orhanlar Mahallesi Yalı Caddesi 2 numaradaki yeri satın alır ve eczanesini buraya taşır. Halkevinin altındaki Eczane.

Sabit Nihat Bey, sosyal yaşama olan katkılarının dışında, Ereğli’nin ilk tarihini yazan kişidir. 1945 yılında tamamladığı ve Bolu Salnamesinden Charles Texier’nin Küçük Asya’sına kadar birçok eski eserden yararlanmanın dışında kendi araştırmalarıyla da zenginleştirdiği eseri ne yazık ki bugüne kadar yayınlanamamış, ancak Ereğli konusunda yayınlanmış birçok esere (bunların arasında Prof. Mübeccel Kıray’ın Ereğli kitabından, Avusturya Bilimler Akademisi öğretim üyelerinden Wolfram Hoepfner’in Herakleia Pontike incelemesi de vardır) kaynaklık etmiştir. Yaptığı araştırmalarda biriktirdiği Eski Yunan, Eski Roma, Selçuklu ve Osmanlı dönemine ait antik sikkelerden oluşan değerli koleksiyonu bugün Ereğli ve İstanbul Arkeoloji Müzeleri’nde sergilenmektedir.

Son Eczacı torunu olarak, dedeme ait bu ilk Ereğli Tarihi’nin, (onun eserine yakışır bir sadeleştirme ve incelemeyi de ekleyerek) yayınlanabilmesi için yaklaşık üç yıldır, -onun kurduğu Eczanesini sürdürmeye çalışmaktan ayırabildiğim zamanlarda- çalışmaktayım... **Sabit Nihat Bey, 1951 yılının Temmuz ayında, ani bir kalp krizi sonucu erken denebilecek bir yaşta yaşamını yitirmiş** ve halen “Memleketin Eczacısı” kitabesini taşıyan kabrine defnedilmiştir. Ecz. Sadun Duran”
<https://kdzereglifutbol.blogspot.com/2009/11/memleket-eczanesi-ve-eczaci-sabit-nihat.html>

Çok Etkileyici Bir Detay: Eczacı Dedesiyle Aynı Yaşta Hayata Veda

Yazıdan anlaşılacağı üzere; Eczacı Sabit Nahit Bey, 1886 yılında doğmuş, 1951 yılında vefat etmiş. 65 yaşında ebediyete intikal etmiş. Sadun Duran Bey de 1961 doğumlu, 65 yaşında ebediyete uğurlandı.

Sadun Duran Bey, eserleriyle yaşamaya, köklerini yaşatmaya devam edecek. **Bazı insanlar öldükten sonra da faydalı olmaya devam ederler.** “Memleket Eczanesi” ismiyle açar. İlhan Selçuk, ‘Yüzbaşı Selahattin’in Romanı’ adlı Kurtuluş Savaşını konu aldığı eserinin son sayfalarında, “Sabit Bey’in Eczanesinin üst katından törenleri seyrettik” şeklinde yazarak bu eczaneden söz eder.” İlhan Selçuk’un arşivimizdeki kitaplarına ‘Yüzbaşı Selahattin’in Romanı’ da eklenecek. Okumamıştım, daha doğrusu bilmiyordum, öğrenmiş oldum.

Rol modelim sevgili babaannem Nevzat Yaltırık’a ilk dikiş deneyimlerinde çalışkanlığıyla ilham olan, eşi Çanakkale Harbi’nde şehit düştükten, madalyasını teslim aldıktan sonra çocuklarını çalışarak yetiştiren babamın babaannesinin adı da ne tesadüf ki Melek Hanım, Sadun Duran Bey’in babaannesinin adı gibi, çevresine yaydığı ışığı ile özdeş.

Aile köklerimizdeki Karadeniz Ereğli tarihimiz içinde, bugünlere erişmemize vesile olan kıymetli büyüklerimizle Eczacı Sadun Duran Bey nur içinde yatsın.

Rengigül Yaltırık Ural